Koninklijke vereniging van professionals voor de leefomgeving

Ede, 11 mei 2021 SW2021/007489

Waar gaat uw partij voor kiezen in 2022?
8 maatschappelijke vraagstukken oplossen in de openbare ruimte

Geachte raadsleden, partijbesturen, programmacommissies,

In 2022 valt er voor de inwoners van uw gemeente wat te kiezen. U gaat laten zien welke maatschappelijke thema's u gaat aanpakken. Heeft u daarbij al nagedacht over mogelijkheden die de openbare ruimte biedt? Het 'wat en hoe' laten we graag zien in een kort filmpje, speciaal gemaakt voor u als raadslid. Klik hier om de video te bekijken.

Handreiking met actiepunten
Hoe nu verder? Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland (www.stadswerk.nl) en haar leden bieden u een handreiking. Voor acht maatschappelijke thema's noemen we vier punten om actie op te ondernemen in de openbare ruimte. Deze punten kunt u als bouwstenen gebruiken voor uw eigen verkiezingsprogramma of omgevingsvisie. En het mooie is: u slaat vaak meer vliegen in een klap. Een plek voor waterberging kan ook een mooi parkje opleveren, een spannende speelplek of een beweegtuin voor ouderen. Klik hier voor de tips van onze leden.

Een gezonde openbare ruimte
U heeft het afgelopen jaar ongetwijfeld zelf gezien en ervaren hoe belangrijk de openbare leefomgeving dicht bij huis is. Voor beweging in een dagelijks ommetje, maar ook de ontmoeting met buurtgenoten. Bovendien hebben ook de detailhandel en horecaondernemers profijt bij een aantrekkelijke openbare ruimte. De openbare ruimte is de plek waar mensen zich thuis voelen. Die herkenbaar is, veilig en vertrouwd. Waar mensen, maar ook maatschappelijke thema's, elkaar ontmoeten. Het loont zich daarom om te werken aan de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de leefomgeving. Zo speelt groen – en in het bijzonder bomen – een belangrijke rol. Bomen zijn beeldbepalend, maken gezond, en zijn essentieel voor duurzaamheid en klimaatvraagstukken. Ook dragen veel maatregelen gericht op aanpassing aan klimaatverandering op termijn bij om de afgesproken klimaatdoelstellingen te behalen

Beheer en onderhoud vragen aandacht
Tot slot: projecten en plannen kunnen doorgaans in de ontwerp- en ontwikkelfase op veel politieke aandacht rekenen. Het dagelijks beheer en onderhoud staat daarbij in de schaduw. Het kost veel geld en is vaak bij grote bezuinigingen kind van de rekening. Die kosten keren later echter dubbel en dwars terug. In het gunstigste geval is dat door extra kostbaar achterstallig onderhoud; in het slechtste geval door aansprakelijkheid voor (letsel)schade. We hopen dat u ervoor kiest om de toekomst van onze openbare ruimte te waarborgen voor de gezondheid van uw inwoners. Nu is het moment om goede keuzes te maken voor de komende 50 jaar in uw projecten. Pak die kans!

In de herfst gaan we in een reeks webinars inhoudelijk dieper in op de acht hoofdthema's. Houd de agenda op onze website in de gaten. Heeft u vragen over de handreiking? Neem vooral contact met ons op. De uiteindelijke keuzes laten we uiteraard aan u.

Met vriendelijke groet,
Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland

Gerdo van Grootheest
Voorzitter

Maarten Loeffen
Directeur

KONINKLIJKE VERENIGING STADSWERK NEDERLAND / GALVANISTRAAT 1 / 6716 AE EDE / POSTBUS 416 / 6710 BK EDE / T 0318 69 27 21 / E INFO@STADSWERK.NL
WWW.STADSWERK.NL / IBAN NL95RABO0142795828 / BIC RABONL2U / KVK 40412903 / BTW-NR NL 801358966B01

Handreiking gemeenteraads-verkiezingen 2022

32 actiepunten in de openbare ruimte voor acht maatschappelijke vraagstukken

Als u werk wilt maken van een positief en preventief volksgezondheidsbeleid kunt u...

* Van ‘gezondheid’ een vast punt maken in de belangenafweging binnen uw ruimtelijk beleid, met veel mogelijkheden voor lichamelijke beweging in een schaduwrijke en hittebestendige omgeving
* Meer aandacht geven aan het lokale ‘ommetje’ door aanleg van wandelroutes en verbindingen
* Wijken zo groen mogelijk inrichten, uitnodigend voor ontmoeting en verblijf in de buitenruimte, voor alle groepen in de samenleving (inclusief en toegankelijk); in de wetenschap dat zelfs uitzicht op groen gezondheidsbevorderend is
* Een beroep doen op andere belanghebbenden, zoals verzekeraars, om bij te dragen aan uw positieve gezondheidsbeleid en samen fondsen creëren voor een bredere financiële basis

Freerunner in de openbare ruimte

PRAKTIJKVOORBEELD:
• Gemeente Leiden - Stevenshof Vitaal

INFORMATIE
EN INSPIRATIE
VINDT U HIER:
• Gezonde Stad Index 2020
• www.kwiekbeweegroute.nl
• www.hersenstichting.nl/ommetje

Als u de aantrekkelijkheid van uw gemeente voor bewoners, ondernemers en bezoekers verder wilt vergroten, kunt u in de openbare ruimte de verblijfskwaliteit zo verhogen...

- Een sociaal veilige én beheerbare omgeving voor jong en oud waarborgen met voldoende open ruimtes, sportveldjes, rustpunten zoals bankjes, (natuur)speeltuinen, aangename routes en – waar nodig – verlichting
- Zorgen voor aantrekkelijk groen om de hoek, een park voor iedereen binnen 500 meter, het liefst mét doorlopende verbindingen naar omliggende natuur in het buitengebied
- Bewonersparticipatie en particuliere (groen)initiatieven van inwoners en ondernemers binnen uw gemeentelijk beleid stimuleren
- Stilstaan bij een goed evenwicht tussen vorm en functie in de openbare ruimte

PRAKTIJKVOORBEELD:
- Gemeente Amsterdam - Park om de hoek - Vergroen je buurt!

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:
- www.maaksamenruimte.nl
- www.gemeente.nu/bedrijfsvoering/digitalisering/digitale-participatie-gemeenten-delen-kennis-en-software

Cirkels park (bron: Maak Samen Ruimte)

Als u wilt zorgen voor een goede bereikbaarheid én ruimte wilt creëren, kunt u in de openbare ruimte...

- Investeren in goede verbindingen tussen stad en ommeland met snelfietspaden en meer gedeeld vervoer
- Lokaal openbaar vervoer bevorderen en de daarbij behorende mobiliteitsknooppunten aantrekkelijk, groen inrichten
- Ontbrekende schakels in het fietspadennet aanpakken
- Uw centrumgebied in de eerste plaats inrichten op voetgangers, fietsers en pas tot slot voor het gemotoriseerde verkeer

PRAKTIJKVOORBEELD:
- Gemeente Houten - Fietsstad

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:
- www.fietsersbond.nl/ons-werk/mobiliteit/snelfietsroutes/
- www.crow.nl/thema-s/fiets-en-voetganger

Groenzone Amsterdam Sloterdijk (bron Michiel Smit)

Met toekomstbestendig groen creëert u een waardevolle leefomgeving. U kunt...

- Groen – net als bruggen en lantaarnpalen – in de begroting opnemen als investering en niet alleen als een onderhoudspost, waarmee u financiële ruimte creëert
- In uw bomenbeleid sturen op kroonvolume in plaats van aantallen bomen
- Natuurinclusiviteit als voorwaarde meenemen in alle ruimtelijke ontwikkelingsopgaven waar u voor staat
- De biodiversiteit versterken door te investeren in een robuust raamwerk van groen en water, en het ecologische beheer van waardevolle beplantingsvormen bevorderen

Postzegelboom Den Haag (bron Wikimedia Commons)

PRAKTIJKVOORBEELD:
- Gemeente Zeist - Kerckebosch

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:
- www.parool.nl/amsterdam/miljoenen-voor-amsterdamse-parken-dankzij-truc~b2038290/
- www.bouwnatuurinclusief.nl
- www.maakgrijsgroener.nl
- www.citydealvoedsel.nl
- www.kanbouwen.nl
- https://groenkeur.nl/
- https://nlgreenlabel.nl/
- 7 redenen om te investeren in een groene stad - WUR

Als u hitte, droogte én wateroverlast aan wilt pakken in uw gemeente, kunt u...

- In samenwerkingen met bewoners en bedrijven bij (her)ontwikkelingen eisen stellen, uitdagen en stimuleringsprikkels (subsidies) bieden – én dit verankeren in uw omgevingsplan
- Bij de (her)ontwikkeling van gebieden rekening houden met de bodem en de oorspronkelijke geologische landschapsstructuren, en uw plannen daarop afstemmen
- Het infiltrerend vermogen van de bodem vergroten met bomen en planten; die zorgen voor minder grote piekafvoeren bij hevige regenval, voorkomen een kostbare vergroting van de rioolcapaciteit en leveren verkoeling in hitteperiodes
- Zorgen voor (natuurlijke) waterbuffers, gevoed door afgekoppelde hemelwaterafvoeren voor tijden van droogte

Bedriegertjes (bron Michiel Smit).JPG

PRAKTIJKVOORBEELD:
- Gemeente Weert - Natuur en landschapsvisie

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:
- www.klimaatadaptatienederland.nl
- www.steenbreek.nl
- Handreiking decentrale regelgeving klimaatadaptief bouwen en inrichten
- Tabel effectiviteit van klimaatadaptatiemaatregelen - RIONED
- https://dakenplan.nl

Uw mooie bovengrondse plannen vragen ook ruimte in de drukke ondergrond. Als u een stevig fundament in de ondergrond wilt leggen, kunt u...

- De regie nemen en ruimte creëren voor nutsvoorzieningen én groeiruimte voor bomen, door een (her)ordeningsbeleid voor de ondergrond
- Bodemkwaliteit de aandacht geven die het nodig heeft voor meer biodiversiteit, o.a. door chemievrij te werken
- Eisen stellen voor een goede bodemgesteldheid in verband met inklinking (bodemdaling), doorlaatbaarheid en watervasthoudend vermogen;
- Driedimensionaal denken: vraag om een samenhangend plan mét bovengrondse herinrichting, bijvoorbeeld bij rioleringsvervanging

Wortelstraat

PRAKTIJKVOORBEELD:
- Gemeente Enschede - Bodemkaart

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:
- www.gpkl.nl
- www.cob.nl

Als u werk wilt maken van duurzaamheid en circulariteit, kunt u in de openbare ruimte...

- Als grote opdrachtgever bij aanbestedingen sturen op circulariteit, duurzaamheid én vergroening door het in contracten op te laten nemen
- In contracten eisen laten stellen op duurzame bouwproductie en emissieloze bouwlogistiek en de (infra)bouwlocaties tijdig van voldoende stroom te laten voorzien
- Vrijkomende materialen uit uw openbare ruimte (regionaal) bijeenbrengen in een materialendepot en zo beschikbaar houden voor hergebruik
- Sturen op aanpasbare ontwerpen die mee kunnen veranderen met toekomstige behoeftes, waardoor de straat ook minder vaak open hoeft

Duurzaam GWW

PRAKTIJKVOORBEELD:
- Gemeente Apeldoorn - Circulair fietspad

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:
- www.duurzaamgww.nl
- Hoe verhoudt circulariteit zich tot duurzaamheid? - Kenniskaarten - het Groene Brein

Als u ziet dat (gedeeltelijke) herinrichting van de openbare ruimte in uw gemeente noodzakelijk is, kunt u...

* Kiezen voor een gebiedsgerichte aanpak – niet te klein, niet te groot – in samenspraak met bewoners en betrokkenen
* In wijken bij grootschalige noodzakelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie, de afweging maken tussen voortbouwen binnen de bestaande bebouwing of volledige vernieuwing met andere groene inrichtingsprincipes, ook voor de ondergrond
* Bij de uitvoering aandringen op een integrale aanpak, een tijdige afstemming van planningen en een combinatie van budgetten, binnen én buiten uw eigen organisatie
* De verbinding leggen met andere gemeentelijke ambities zoals klimaatadaptatie, energietransitie, vergroening en uw lokale gezondheidsbeleid

Om de tafel (bron Coco Ribbens, gemeente Deventer)

PRAKTIJKVOORBEELD:
• Gemeente Hoogeveen - Waterstof Hoogeveen

INFORMATIE
EN INSPIRATIE
VINDT U HIER:
• www.citydealopenbareruimte.nl
• Integrale ontwerpmethode OR Amsterdam

UITGELICHT

Welke thema's zijn het urgentst volgens de kijkers van de 'Talkshow Gemeenteraadsverkiezingen 2022: Maatschappelijke vraagstukken oplossen in de openbare ruimte'?

1. Klimaat
2. Duurzaamheid
3. Groen
4. Volksgezondheid
5. Aantrekkelijkheid gemeente
6. Ondergrond
7. Mobiliteit en bereikbaarheid
8. Vervangingsopgave